

Сімейні відносини після розірвання шлюбу

Прийняття дошлюбного прізвища

Один з подружжя, що змінив своє прізвище при одруженні на інше, має право до місяця після рішення про розірвання шлюбу, що набуло юридичної сили проінформувати ЗАГС про те, що присвоює своє дошлюбне прізвище, чи що відступає від користування спільного прізвища приєднаного до дошлюбного прізвища (§29, закону № 94/1963 Зб., про сім'ю у діючій редакції).

Аліменти одному з подружжя

Розлучений чоловік чи жінка, який є непрацездатним, має право вимагати від свого колишнього чоловіка чи жінки матеріальної підтримки в рамках його можливостей та майнових диспозицій. У випадку, якщо між подружжям не можна досягнути згоди, приймає рішення на основі позову одного із них суд (§92, абз.(1), закону № 94/1963 Зб., про сім'ю). Даний обов'язок випереджує обов'язок щодо утримування дітей (§92, абз.(2), закону № 94/1963 Зб., про сім'ю у діючій редакції).

На користь одного з подружжя можуть стягуватись відповідні аліменти. Суд має право тому із подружжя, який здебільшого не порушував своїх подружніх обов'язків і для якого розірвання шлюбу може принести серйозні шкоди та втрати признати аліменти, що стягуються другому з подружжя в терміні на 3 роки від розірвання шлюбу. Аліменти у даній висоті можна становити максимально на 3 роки від розірвання шлюбу. (§93, закону №. 94/1963 Зб.).

Право до утримування зникає тоді, якщо той з подружжя, що отримує аліменти візьме новий шлюб чи тоді коли той з подружжя, що платить аліменти помирає. Право до утримування зникає також наданням одноразової суми на основі письмового договору (§94, закону № 94/1963 Зб., про сім'ю). Тобто що той із подружжя що платить аліменти може жінці/чоловіку заплатити аліменти одноразово і тим позбутися обов'язку утримування.

Аліменти на користь дітей після розірвання шлюбу

Кожному із батьків виникає після народження дитини обов'язок утримувати дітей до того часу поки вони самі не є спроможні себе втримувати тобто навіть після 18 років у випадку коли студіюють (§85, абз.(1), закону № 94/1963 Зб., про сім'ю). Дитина має право жити в таких самих соціальних і матеріальних умовах як її батьки (§85, абз.(2), закону про сім'ю). Законом також передбачається, що обидва батьки повинні поділитися на утримуванні своїх дітей в рамках своїх можливостей та майнових диспозицій. Вкладом чи утримуванням дитини можна вважати також особисту опіку над дитиною та ведення домашнього господарства /тобто не розходиться виключно про матеріальну чи фінансову допомогу/.

У випадку, коли один із батьків вважає, що аліменти не є відповідними, має право звернутися в суд і вимагати їхньої регуляції. Аліменти можна регулювати також у випадку, коли шлюб не було розірвано і подружжя триває, але один із батьків не виповнює своїх обов'язків щодо утримування дітей.

Аліменти для дорослої дитини

Обов'язок утримування дітей триває до того часу, поки дитина сама не зможе себе втримувати (§85, абз.(1), закону про сім'ю), тобто до часу, поки сама регулярно не зароблятиме.

До 18 року життя, тобто до часу зрілості дитини, має суд право розпочати справу щодо аліментів і без позову, а після того як дійде дитина повноліття можна такий процес розпочати виключно на основі подання позову дитини. Якщо, наприклад, дитина вчиться у вузі /денне навчання/, триває обов'язок утримування такої дитини протягом тривання студій /до закінчення студій/. Але у випадку, коли дитина почне працювати, заробляє і може себе втримувати і пізніше припиняє робочий процес з наміром підвищення кваліфікації і розпочинає знову студії, тоді вже відновлювати справу утримування її батьками не буде можливо.

Розмір аліментів

Висоту аліментів встановлює суд на основі того, які є потреби особи, що має на аліменти право (příjemce alimentů) з одної сторони і з другої сторони на основі того, які є можливості та майнові диспозиції особи, яка аліменти платитиме (plátce alimentů). Кожен випадок рішається індивідуально, і тому не можна встановити мінімальну чи максимальну суму аліментів.

Суму аліментів можна у майбутньому поміняти /підвищити чи понизити/ у відповідності до потреб дитини (наприклад здоровельні проблеми, навчання) чи у випадку коли згіршиться фінансова чи матеріальна ситуація батька, який платить аліменти (між такі причини може належати згіршення здоровельного стану чи народження дальшої дитини в новому подружжі).

Підчас встановлювання аліментів суд буде брати в увагу потреби дитини і так само здатність, можливості та майновий стан батька, з якого аліменти стягатимуться. У рамках оцінки можливостей, здатності та майнового стану суд перевірить чи особа, що повинна платити аліменти не позбулася без важливих причин вигідної праці чи маєтку аби чи не ризикує із майном. (§96, абз.(1), закону про сім'ю).

У тому випадку, коли це майнова ситуація дозволяє можна обґрунтованими вважати потреби дитини і творення заощадження, які забезпечують передусім підготовку для подальшої професії (§85а, абз.(2), закону про сім'ю).

УВАГА - для батьків підприємців!

Той із батьків, що має крім зарплати /závislé činnosti/ інші доходи, що підлягають оподаткуванню /daní z příjmů/ повинен про свої доходи повідомити суд, пред'явити документацію для оцінки майнового стану і таким чином дати можливість судові з'ясувати дальші дійсності потрібні для рішення чи надати доступ до таких інформацій, що охороняються спеціальними приписами (примітка: наприклад дати суду до диспозиції виписи із банківського рахунку).

Якщо даний обов'язок не буде виконано, суд вважатиме, що середня місячна зарплата особи, що повинна платити аліменти дорівнює розміру п'ятикратного прожиткового мінімуму /životního minima/ потрібної для забезпечення основних потреб відповідно закону про прожитковий мінімум (§85а, абз.(1), закон №. 94/1963 Зб., про сім'ю).

Розмір аліментів

Аліменти для дитини, передусім для неповнолітньої дитини, повинні забезпечити всі життєві потреби необхідні для фізичного та ментального розвитку дитини.

Порядок стягування аліментів

Аліменти стягуються у регулярних грошових оплатах (місяць вперед) (§97, абз.(1), закону про сім'ю) або у специфічних випадках (наприклад коли батько проживає за кордоном чи ризиковано газардує із майном, ітп.) суд приймає рішення про стягнення суми на майбутнє /на певний період вперед/, причому, суд забезпечує, щоб із даної суми регулярно виплачувались місячні оплати, що відповідають призначеним аліментам (§97, абз.(2), закону про сім'ю).

Чи можна аліменти вимагати також зворотньо?

Так. Право до аліментів не підлягає давності. Але їх можна визнати виключно (у неповнолітніх дітей) за період найпізніше до трьох років з дня започаткування судового процесу (§98, абз.(1), закону про сім'ю). Давності підлягає право до поодиноких оплат аліментів.

Побачення з дитиною та її виховання

Шлюб не можна розірвати доки не набуде дійсності рішення суду про визначення умов неповнолітніх дітей після розірвання шлюбу. Перед рішенням про розірвання шлюбу у випадку подружжя, яке має неповнолітні діти, суд визначає права та обов'язки розлученого подружжя до дітей після розірвання шлюбу, також визначає те, із котрим із батьків буде дитина після розлучення проживати і так само фінансову і інша учать на вихованні дитини.

Якщо обидва батьки дієздатні виховувати дитину і є зацікавлені у її вихованні, може суд прийняти рішення про спільне або змішане виховання, якщо це не суперечить інтересам дитини і якщо буде забезпечено всі потреби дитини.

Для зобов'язання батьків щодо дитини та побачення з дитиною не обов'язкове рішення суду – ці питання може вирішити згода між батьків, яка для набуття дійсності не потребує ухвалення суду. При відсутності згоди між батьками, коли цього вимагає виховання дитини та відносини у сім'ї побачення батьків із дітьми визначаються судом (§26, абз.(1)-(3), закону про сім'ю).

Суд має право:

- ◆ доручити зміну виховного середовища неповнолітньої дитини у результаті повторних безпричинних перешкод у контакті дитини із правомочним батьком
- ◆ обмежити контакт батьків із дитиною
- ◆ заборонити контакт між батьками та дитиною
- ◆ регулювати контакт між неповнолітніми дітьми (онуки) та прабатьками
- ◆ регулювати контакт братів-сестер із неповнолітніми дітьми
- ◆ заборонити контакт між прабатьками (братами, сестрами) та неповнолітніми дітьми
- ◆ поміняти встановлену вихову неповнолітньої дитини (зміна виконання батьківських прав та обов'язків)

Підчас приймання рішення про те, хто із батьків буде піклуватися дитиною суд бере в увагу передусім інтереси дитини із оглядом на його особистість, талант, здібності та можливості розвитку, і також на життєві умови батьків. На першому місці суд респектує право дитини на опіку обох батьків, утримування регулярного особистого

контакту із ними, право другого батька, якому дитина не дана в опіку, на регулярну інформації про дитину.

У зв'язку із прийняттям рішення суд бере в увагу почуття та сімейні зв'язки дитини, здібності батьків щодо виховування та відповідальність, здібність домовлення із другим із батьків, стабільність виховного оточення, суд так само бере в увагу почуттєві зв'язки щодо брата чи сестри, прабатьків та інших родичів, далі фінансове забезпечення із сторони батьків включно можливості помешкання. Суд завжди бере в увагу також те, хто окрім звичайної опіки дбав про дитину що торкається почуттів дитини, навчання та моралі (§26, абз.(4) та (5), закон про сім'ю). У Чеській Республіці суд найчастіше передає дитину в опіку мамі, але є випадки, коли дитину передає в опіку батькові, чи коли дитиною піклуються спільно мати і батько.

Розподіл спільного майна подружжя

Спільне майно подружжя перестає бути спільним тоді, коли, наслідком розлучення, перестає існувати саме подружжя, чи після смерті одного з подружжя або проголошення одного з подружжя мертвим (§149, абз.(1), закону № 40/1964 Зб.).

В разі поділу майна, яке є спільною сумісною власністю подружжя, їх частки визнаються рівними. (Так само обов'язки подружжя, що виникли підчас існування подружжя, повинні обоє виповнювати однаково.) Суд може відступити від начала рівності часток подружжя, враховуючи те, скільки зусиль котрий із подружньої пари вклав до набуття чи втримання спільного майна. /тому в поодиноких випадках частки із спільного майна подружжя не є обов'язково рівними/, але суд бере, в таких випадках, в увагу також те, **хто із подружньої пари як дбав про сім'ю, передусім про дітей**, і опікувався господарством. Опіка над дітьми та доглядання господарки вважається таким самим внеском у спільне майно як заробітки. Кожен із подружньої пари має право вимагати те, що із свого особистого майна вклав у спільне майно, і має обов'язок винагородити те, що із спільного майна було вкладено в його особисте майно. (§149, абз.(2) а (3), закону № 40/1964 Зб.).

Розподіл спільного майна може відбутися трьома способами:

- ◆ згодою /угода/,
- ◆ рішенням суду,
- ◆ після закінчення трьохлітнього строку.

Угода про розподіл спільного майна подружжя повинна бути у письмовій формі. Якщо до спільного майна подружжя належать так само нерухомості, угода набуває дійсності з дня запису у кадастр нерухомостей /katastru nemovitosti/. (§149а, закону №.40/1964 Зб.).

Якщо між подружжям не досягнуто згоди про спосіб поділу спільного майна, то за позовом одного з подружжя приймає рішення суд (§150, абз.(3), закону №. 40/1964 Зб.). Для вимоги про поділ майна, яке є спільною сумісною власністю розлученого подружжя, встановлюється трирічний строк позовної давності.

Якщо до трьох років не дійде до згоди чи подання позову, тоді подружжя поділить рухоме майно так, в якому обсязі кожен із подружньої пари користувався речами із спільного майна для своєї потреби, потреби своєї сім'ї та господарки виключно як власник. Тобто, що торкається рухомих речей, то вони залишаються у користуванні того із подружжя, хто ними в кінці трилітнього терміну користувався для потреб своїх та своєї сім'ї. Останні рухомі і нерухомі речі поділяються на правах рівності, те саме торкається також останніх майнових прав, боргів та обов'язків подружжя (§150, абз.(4), закону №. 40/1964 Зб.).

Примітка:

Розподіл спільного майна подружжя проводиться так само після смерті одного з подружжя. Половина спільного майна, чи його частини або частина призначена, відповідно до законодавства, для розподілу, належить жінці/чоловіку померлого а друга половина чи частина стає предметом спадку включно майна, що було виключною власністю померлого /роздільне майно/.